

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЦЕНТР ПЕРЕПІДГОТОВКИ
ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ,
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ,
ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ І
ОРГАНІЗАЦІЙ

РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТІВ (ЄВРОРЕГІОНАЛЬНОГО ТА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА)

УДК 327.7 : 339.92
ББК 66.4(4),4
Р 32

*Затверджено до друку навчально-методичною радою
Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ і організацій,
протокол № 6 від 30 вересня 2011 р.*

Розробка та реалізація проектів (єврорегіонального та транскордонного співробітництва) / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, органів місц. самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Упор. Я. Охріменко – Чернігів : ЦППК, 2011. – 56 с.

УДК 327.7 : 339.92
ББК 66.4(4),4

© Чернігівський центр
перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів
державної влади, органів
місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ і
організацій, 2011
© Школа вищого корпусу
державної служби, 2011

ЗМІСТ

	С.
РОЗДІЛ 1. ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	4
РОЗДІЛ 2. ЄВРОРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	8
РОЗДІЛ 3. ОПИС ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДИК ТА ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУВАТИМУТЬСЯ ПІД ЧАС ТРЕНІНГУ.....	12
РОЗДІЛ 4. ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ.....	14

РОЗДІЛ 1. ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Мета

Сформувати у цільовій аудиторії (учасників) чітке поняття транскордонного співробітництва та особливості його застосування на практиці.

Завдання

1. Ознайомити цільову аудиторію із нормативно-законодавчою базою України щодо транскордонного співробітництва.
2. Сформувати у цільовій аудиторії однозначне поняття проект транскордонного співробітництва.
3. Навчити цільову аудиторію самостійно розробляти проекти транскордонного співробітництва.
4. Ознайомити цільову аудиторію із можливими джерелами фінансування проектів транскордонного співробітництва.

Навички цільової аудиторії після семінару

1. Вміти розробляти проекти транскордонного співробітництва .
2. Уміння користуватися нормативно-законодавчою базою України при розробленні проектів транскордонного співробітництва.
3. Вміти шукати необхідну інформацію із зазначеної тематики в мережі Інтернет.
4. Вміти здійснювати пошук різних джерел фінансування проекту транскордонного співробітництва.
5. Вміти заповнювати аплікаційні форми для проектів транскордонного співробітництва та готувати проект „під фінансування”.
6. Вміння виявляти спільні проблеми суміжних регіонів та розробляти проекти транскордонного співробітництва для їх вирішення.

План-графік проведення занять по розділу 1. Транскордонне співробітництво

Час	Робота	Результати	Формат роботи Матеріали
Блок I – Знайомство			
9 ³⁰ -10 ⁰⁰	1) Привітання учасників. 2) Представлення тренерів, гостей. 3) Знайомство з учасниками. 3.1. Представлення учасників (по типу П.І.П. рід діяльності). 3.2. Очікувані учасниками результати від семінару (робота з карточками). 3.2. Очікувані результати від тренерів. 4) Узгодження цілей, програм та правил гри.	1) Атмосфера довіри, конструктивність. 2) Учасники знають мету і організацію роботи. 3) Початок зворотного зв'язку.	Виступ тренерів/ Фліпчат, папір для нього, різнокольорові маркери, карточки, папки с матеріалами для учасників (список учасників, програма семінару, блокнот, ручка).
10 ⁰⁰ -11 ⁰⁰	Транскордонне співробітництво – поняття, принципи, нормативно законодавча база. 1) Виступ тренера. 1.1. Презентація на зазначену тематику. 1.2. Презентація окремих проектів транскордонного співробітництва. 2) Особливості фінансування проектів транскордонного співробітництва. 3) Обговорення існуючих проектів ТКС та нормативно-законодавчої бази. 4) Формування питань для подальшого обговорення (робота з карточками).	1) Поінформованість учасників про особливості нормативно-законодавчої бази України у сфері транскордонного співробітництва. 2) „Включення” учасників в обговорення. 3) Формування бази запитань для подальшої роботи.	Виступ тренера/ ноутбук, проектор, екран, карточки.
11 ⁰⁰ -11 ¹⁰	Перерва	Неформальне спілкування	Діалог учасників і тренерів.

Час	Робота	Результати	Формат роботи Матеріали
Блок II –Вимоги до розроблення проекту транскордонного співробітництва			
11 ²⁰ -12 ⁰⁵	Декомпозиція (розкладання на підблоки) проекту транскордонного співробітництва (на фліпчарті).	Набуття учасниками знань щодо вимог до розроблення проекту транскордонного співробітництва.	Діалог тренерів з учасниками/ фліпчарт, папір для нього, різнокольорові маркери.
12 ¹⁰ -12 ⁵⁵	1) Пошук учасниками тематики для проектів транскордонного співробітництва. 2) Ділення учасників на 4 групи (як приклад): 1-а – економіка 2-а – екологія 3-а – інфраструктура 4-а - культура	Вміння учасниками шукати відповідні теми. Визначення можливих напрямів для розроблення проектів транскордонного співробітництва. Матриця ідей	Модерація/ фліпчарт, папір для нього, різнокольорові маркери, карточки.
13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰	Обід	-	-

РОЗДІЛ 2. ЄВРОРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Мета

Сформувати у цільовій аудиторії (учасників) чітке поняття єврорегіонального співробітництва та особливостей його застосування на практиці.

Завдання

1. Ознайомити цільову аудиторію з передумовами створення єврорегіонів.
2. Ознайомити цільову аудиторію із нормативно-законодавчою базою України щодо єврорегіонального співробітництва.
3. Сформувати у цільовій аудиторії однозначне поняття єврорегіон. Ознайомити з Єврорегіоном „Дніпро”.
4. Ознайомити цільову аудиторію із заходами, які відбуваються в рамках Єврорегіону „Дніпро”.
5. Навчити цільову аудиторію користуватися можливостями, що дає участь області в Єврорегіоні „Дніпро”.
6. Ознайомити учасників із АЄПР – Асоціацією Європейських Прикордонних Регіонів.

Навички цільової аудиторії після семінару

1. Усвідомлення поняття єврорегіон.
2. Розуміння статусу Єврорегіону „Дніпро”.
3. Набуття навичок формування співробітництва в рамках Єврорегіону „Дніпро”.
4. Вміння виявляти спільні риси (моменти) суміжних територій та позиціонувати їх в рамках Єврорегіону „Дніпро” .

План-графік проведення занять по розділу 2. Єврорегіональне співробітництво

Час	Робота	Результати	Формат роботи	Матеріали
Блок III – Єврорегіональне співробітництво – ознайомлення з проблематикою питання				
14 ⁰⁰ -14 ³⁰	1) Представлення тренера. 2) Представлення змісту розділу 2. Єврорегіональне співробітництво. 3) Вияснення питання – чи знає хто, що таке Єврорегіон і як учасники собі його уявляють (робота з фліпчатом/запис думок).	1) Атмосфера довіри, конструктивність. 2) Учасники знають мету і організацію роботи. 3) Початок обговорення теми. 4) Початок зворотного зв'язку.	Виступ тренерів/ Фліпчат, папір для нього, різнокольорові маркери.	
14 ³⁰ -15 ⁰⁰	Єврорегіональне співробітництво – поняття „єврорегіон”, нормативно законодавча база. 1) Виступ тренера 1.1. Визначення поняття „єврорегіон”, база формування єврорегіонів 1.2. Вияснення питання „Що таке Єврорегіон „Дніпро” . Особливості його функціонування. (презентація на зазначену тематику, заходи зі співробітництва). 3) Єврорегіони в Україні.	1) Поінформованість учасників про єврорегіон та особливості нормативно-законодавчої бази України у напрямі єврорегіонального співробітництва. 2) Поінформованість учасників про роботу, яка здійснюється в рамках Єврорегіону „Дніпро”. Усвідомлення значення єврорегіону для області. Ознайомлення учасників із єврорегіональною співпрацею по країні.	Виступ тренера/ ноутбук, проектор, екран.	

Час	Робота	Результати	Формат роботи Матеріали
Блок IV – Практика співробітництва в рамках Єврорегіону „Дніпро”			
15 ⁰⁰ -15 ⁴⁰	<p>1) Пошук учасниками особливостей району/громади, які доцільно використовувати в рамках Єврорегіону „Дніпро”.</p> <p>1.1. Групування учасників (за ознакою суміжності територій).</p> <p>1.2. Пошук відповідних особливостей району/громади (в т.ч. і використовуючи навик та проекти з блоку 1 Транскордонне співробітництво) / робота з карточками.</p> <p>2) Узагальнення тренером інформації, її групування за схожою тематикою.</p> <p>3) Уточнення тренером напрямів та перспектив єврорегіонального співробітництва.</p>	<p>Вміння учасниками виявляти відповідні можливості територій.</p> <p>Групи з єдиною думкою.</p> <p>Визначення можливих напрямів єврорегіонального співробітництва.</p> <p>Матриця ідей.</p>	<p>Модерація/ фліпчарт, папір для нього, коркова дошка, канцелярські кнопки, різнокольорові маркери, карточки.</p> <p>Виступ тренера/ ноутбук, проектор, екран.</p>
15 ⁴⁰ -16 ⁰⁰	<p>Завершення</p> <p>1) Обговорення семінару (по черзі всіма учасниками)</p> <p>1.2. Аналіз досягнення поставленої мети</p> <p>1.3. Побажання на подальшу роботу</p> <p>2) Заключне слово тренера і керівництва</p>	<p>1) Думка учасників про семінар.</p> <p>2) Формування оберненого зв'язку.</p> <p>3) Пропозиції учасникам на подальшу роботу.</p> <p>4) Висновки, плани на майбутнє.</p>	-

РОЗДІЛ 3. ОПИС ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДИК ТА ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУВАТИМУТЬСЯ ПІД ЧАС ТРЕНІНГУ

Методика / Застосування	Формат роботи	Результат
Модерація / Представлення учасників	Кожен із учасників (починаючи з тренерів) називає своє прізвище, ім'я, по-батькові, а також рід діяльності. Тренера коротко собі занотовують сказане для подальшого використання в роботі.	Початок знайомства. Атмосфера довіри та конструктивності.
Модерація / Визначення очікуваних учасниками результатів від семінару	Робота з карточками. Кожен учасник коротко описує на карточці, що він очікує від семінару. Учасникам для цього дається 2 хвилини. Після цього тренер збирає карточки, розміщує їх на дошці і групує за мірою схожості. Тренер співставляє очікувані учасниками результати з фактичним завданням семінару.	Учасники знають мету і організацію роботи.
Лекція / Декомпозиція проекту	Тренер, використовуючи фліпчат, розкладає за допомогою різнокольорових маркерів, проект на підблоки, розповідаючи, що має бути відображеним в кожному з них.	Учасники набувають знань щодо вимог до розроблення проекту.
Модерація / Виявлення учасниками проблем в районі, які потрібно вирішити за допомогою реалізації проектів транскордонного	Тренера роздають учасникам карточки та ставлять завдання написати на них 2 проблеми. Потім їх групують їх за схожістю.	Матриця проблем районів Визначення можливих напрямів для розроблення проектів транскордонного співробітництва.

Методика / Застосування	Формат роботи	Результат
співробітництва.		
Ситуативна модель / Робота в групах. 1) Пошук учасниками тем, які відповідають транскордонній тематиці. 2) Пошук учасниками особливостей району/громади, які доцільно використовувати в рамках Єврорегіону Дніпро.	Тренера ділять учасників на декілька груп. Після цього кожній з груп ставиться завдання, урахуванням вже напрацьованої бази: 1) визначити спільні теми для декількох територій, 2) визначити особливості району/громади, які доцільно використовувати в рамках Єврорегіону „Дніпро”.	Матриця ідей (пріоритетів). Визначення можливих напрямів єврорегіонального співробітництва.

РОЗДІЛ 4. ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ

ДО РОЗДІЛУ 1. ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Загальна інформація

Транскордонне співробітництво є одним із видів міжнародного співробітництва регіонів. З підписанням Протоколу № 2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями, яке стосується міжтериторіального співробітництва, в основному було завершено введення понятійного апарату для цієї сфери діяльності.

Якщо прослідкувати історію його появи, то вперше введено термін "транскордонне співробітництво" у 106 Мадридській Конвенції. У ній воно визначається як "...будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або властями, що знаходяться під юрисдикцією двох або декількох договірних сторін, а також укладання з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей".

Транскордонне співробітництво чітко означає співпрацю суміжних територій сусідніх країн, тобто визначальним є наявність кордону між співпрацюючими територіями.

Незважаючи на широкий спектр понять, узагальнено визначення транскордонного співробітництва представив Ганс-Мартін Чуді (Швейцарія) на IX-му засіданні Конгресу місцевих і регіональних органів влади в Європі (Страсбург, 4-6 липня 2002 р.) в доповіді "Сприяння транскордонному співробітництву: важливий чинник демократичної стабільності в Європі": транскордонне співробітництво (cross-border co-operation) – розуміється як бі-, три- або багатостороннє співробітництво між місцевими та регіональними органами влади (напівгромадські і приватні суб'єкти також можуть бути включені у цей контекст), що здійснюється у географічно суміжних територіях. Це стосується і територій, відокремлених морем.

Таким чином, транскордонне співробітництво – це, інакше кажучи, специфічна сфера зовнішньоекономічної, політичної, екологічної, культурно-освітньої та інших видів міжнародної діяльності, яка здійснюється на регіональному рівні, і яка, охоплюючи всі загальні їхні форми, відрізняється необхідністю та можливостями більш активного їх використання, а також низкою особливостей, а саме – наявністю кордону і необхідністю його облаштування, спільним використанням природних ресурсів і, відповідно, спільним вирішенням проблем екологічної безпеки, більш широким взаємним спілкуванням населення сусідніх держав та особистими зв'язками людей, значно вищим навантаженням на інфраструктуру (дороги, зв'язок, сферу обслуговування, придорожнню інфраструктуру).

Основою транскордонного співробітництва є процес створення зв'язків та договірних відносин у прикордонних зонах з метою пошуку рішень для

спільних та ідентичних проблем, а його філософія полягає у тому, що два суміжні прикордонні регіони співпрацюють в процесі розробки планів та вибору пріоритетів розвитку, а не працюють окремо, а потім узгоджують плани розвитку за окремими заходами.

Транскордонна співпраця полягає у тому, щоб у діалозі в усіх сферах життя були задіяні всі соціальні групи населення та адміністративні органи, вона спрямована на подолання негативних аспектів існування кордонів та наслідків, які виникли на прикордонних територіях через їх розташування на національних окраїнах держав, і має на меті покращення умов життя населення.

Серед головних цілей такої співпраці є:

- подолання існуючих стереотипів та упереджень по обидві сторони кордону;
- усунення політичних та адміністративних бар'єрів між сусідніми народами;
- створення господарської, соціальної та культурної інфраструктури, за умови формування спільних органів, господарюючих суб'єктів, осередків тощо.

Щодо транскордонного співробітництва Чернігівщини у 2010 році

Чернігівщиною укладено 43 угоди про міжрегіональне співробітництво, у т.ч. 32 - з регіонами Російської Федерації, 5 - з областями Республіки Білорусь, 2 багатосторонні угоди (Угода про взаємовигідне економічне співробітництво між Чернігівською областю, Гомельською областю Республіки Білорусь та Брянською областю Російської Федерації від 30.06.2002 та Угода про створення Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро» від 29.04.2003), а також по 1-й - з регіонами Республіки Казахстан, Литовської Республіки, Угорської Республіки та Республікою Македонія.

У лютому поточного року укладено Угоду про співпрацю з Курською областю Російської Федерації, а наприкінці червня, під час участі офіційної делегації області у Курській Коренській ярмарці – 2011, в її рамках підписано Протокол про співпрацю між Коропським районом Чернігівської області та Обоянським районом Курської. Російською стороною наразі опрацьовується запропонований облдержадміністрацією проект плану заходів зі співробітництва в рамках цієї угоди, ведеться обмін комерційними пропозиціями підприємств.

Розроблені та погоджені МЗС України проекти угод про співробітництво з Мінською областю Республіки Білорусь, Тюменською областю Російської Федерації та провінцією Лімбург Королівства Бельгія. Від Мінської та Тюменської областей отримано згоду щодо їх укладання. Започаткована співпраця з адмінтериторіями Азійського регіону, зокрема,

таких країн як Китай, Індія, В'єтнам. У найближчій перспективі планується її виведення на договірну основу.

Широка договірна база на рівні районів та міст. Активно працюють організації діаспори, організовуються різноманітні заходи.

Організовано візити офіційних делегацій регіону, районів та міст за кордон. Здійснено прийом представників посольств іноземних держав в Україні та інших іноземних делегацій. Під час проведення цих заходів обговорювались питання поліпшення двосторонньої співпраці, презентувались, зокрема, економічні можливості області та її культурно-туристичний потенціал.

На початку року проведено обласний конкурс проектів транскордонного співробітництва. 2 такі проекти *«Створення мережі перманентних (референтних) GPS-станцій Північного регіону України»* (розробник: Чернігівський державний інститут економіки і управління), а також *«Ріка без кордонів»* (розробник: виконавчий комітет Ніжинської міської ради) ввійшли до переліку проектів, яким може бути надана державна підтримка в рамках реалізації Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки.

Розпочато роботу щодо напрацювання нових проектів для своєчасного подання кращих з них, після проведення відповідного конкурсу на регіональному рівні, до Мінекономіки України.

Активізувалась співробітництво в рамках Єврорегіону «Дніпро». Реалізується відповідний спільний план заходів. Зокрема, в його рамках проводився спільний моніторинг транскордонних вод, реалізовувались спільні плани і регламенти структурних підрозділів МНС в областях-учасниках Єврорегіону, проводились їх спільні навчання, відбувались спільні дослідження флори і фауни прикордонних територій, своєчасний обмін інформацією з питань екології та надзвичайних ситуацій. Крім того, організовано зустрічі регіональних торгово-промислових палат та ділових кіл прикордонних областей, ряд фестивалів, семінарів та конференцій транскордонного характеру, розроблено спільні туристичні маршрути.

23 вересня проведено засідання Ради Співтовариства, відбулося розширення договірної бази на рівні адмінтериторій, поглиблення економічного та суспільного напрямів співпраці, підписано спільний план заходів на 2012-2013 роки.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про транскордонне співробітництво

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, №45, ст.499)

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади транскордонного співробітництва.

Розділ І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

транскордонне співробітництво - спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством;

еврорегіон - організаційна форма співробітництва адміністративно-територіальних одиниць європейських держав, що здійснюється відповідно до дво- або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво;

суб'єкти транскордонного співробітництва - територіальні громади, їх представницькі органи, місцеві органи виконавчої влади України, що взаємодіють з територіальними громадами та відповідними органами влади інших держав у межах своєї компетенції, встановленої чинним законодавством та угодами про транскордонне співробітництво;

угода про транскордонне співробітництво - угода між суб'єктами транскордонного співробітництва, яка регламентує правові, організаційні, економічні та інші аспекти цього співробітництва;

учасники транскордонного співробітництва - юридичні та фізичні особи, громадські організації, що беруть участь у транскордонному співробітництві;

спільні проекти (програми) - комплекс заходів суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва, спрямованих на розв'язання конкретних спільних завдань та задоволення інтересів територіальних громад;

проекти (програми) транскордонного співробітництва – комплекс заходів суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва України, спрямованих на розвиток транскордонного співробітництва;

державна підтримка розвитку транскордонного співробітництва - сукупність рішень і дій організаційного, правового, фінансового характеру органів державної влади України, спрямованих на реалізацію проектів (програм) транскордонного співробітництва;

державна програма розвитку транскордонного співробітництва – комплекс заходів органів державної влади України, спрямованих на розвиток транскордонного співробітництва, які здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України.

Стаття 2. Мета та принципи транскордонного співробітництва

Метою транскордонного співробітництва є розвиток соціально-економічних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших зв'язків між суб'єктами та учасниками транскордонного співробітництва на основі таких принципів:

повага до державного суверенітету, територіальної цілісності та непорушності кордонів держав;

урахування під час укладення угод про транскордонне співробітництво повноважень суб'єктів та прав учасників транскордонного співробітництва;

узгоджене усунення політичних, економічних, правових, адміністративних та інших перешкод для взаємної співпраці.

Стаття 3. Правова основа транскордонного співробітництва

Правовою основою транскордонного співробітництва є Конституція України, міжнародні договори України, що регулюють відносини у цій сфері, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цей Закон та інші нормативно-правові акти.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються правила міжнародного договору України.

Стаття 4. Мета та принципи державної політики у сфері транскордонного співробітництва

Метою державної політики у сфері транскордонного співробітництва є створення сприятливих умов для ефективної та взаємовигідної співпраці суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва України, підвищення соціально-економічного розвитку регіонів України та рівня життя населення.

Державна політика у сфері транскордонного співробітництва ґрунтується на принципах:

- законності;

- чіткого розподілу завдань, повноважень та відповідальності між суб'єктами транскордонного співробітництва України;

- гармонізації загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів;

- забезпечення рівних можливостей для регіонів України щодо співпраці в рамках транскордонного співробітництва;

- розмежування відповідальності та повноважень між центральними та місцевими органами виконавчої влади з метою найбільш ефективного розв'язання проблем та завдань у сфері транскордонного співробітництва;

- створення ефективних механізмів забезпечення умов для здійснення транскордонного співробітництва.

Розділ II

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 5. Сфери та організаційні форми транскордонного співробітництва

Транскордонне співробітництво в межах повноважень суб'єктів транскордонного співробітництва України може здійснюватися в економічній, соціальній, науково-технічній, культурно-освітній, екологічній

та інших сферах, а також у питаннях надання взаємної допомоги у надзвичайних ситуаціях.

Транскордонне співробітництво може здійснюватися:

в межах створеного єврорегіону;

шляхом укладення угод про транскордонне співробітництво в окремих сферах;

шляхом встановлення та розвитку взаємовигідних контактів між суб'єктами транскордонного співробітництва.

Суб'єкти транскордонного співробітництва України відповідно до законодавства можуть обирати інші форми транскордонного співробітництва.

Стаття 6. Координація транскордонного співробітництва та контроль за додержанням законодавства з питань транскордонного співробітництва

Загальну координацію транскордонного співробітництва та контроль за додержанням законодавства з питань транскордонного співробітництва здійснює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики.

Інші центральні органи виконавчої влади беруть участь у координації та розвитку транскордонного співробітництва відповідно до їх компетенції.

Стаття 7. Повноваження суб'єктів транскордонного співробітництва України

Суб'єкти транскордонного співробітництва України в межах своїх повноважень та відповідно до законодавства України:

укладають угоди про транскордонне співробітництво і забезпечують їх виконання;

забезпечують виконання зобов'язань України за міжнародними договорами України про транскордонне співробітництво;

беруть участь у розробленні та реалізації спільних проектів (програм);

приймають рішення про вступ до відповідних міжнародних асоціацій, інших об'єднань;

вносять пропозиції щодо запровадження спеціального порядку пропуску через державний кордон;

вносять у разі потреби у встановленому порядку пропозиції щодо внесення змін до актів законодавства з питань транскордонного співробітництва.

Стаття 8. Угоди про транскордонне співробітництво

Суб'єкти транскордонного співробітництва України в межах своїх повноважень та відповідно до законодавства можуть укласти угоди про транскордонне співробітництво.

Угоди регламентують правові, організаційні, економічні та інші аспекти співробітництва.

Суб'єкти транскордонного співробітництва України за запитами центральних органів виконавчої влади, до компетенції яких належать питання транскордонного співробітництва, надають інформацію щодо виконання угод про транскордонне співробітництво, а також про його результати.

Стаття 9. Органи транскордонного співробітництва

Угоди про транскордонне співробітництво можуть передбачати утворення органів транскордонного співробітництва.

Статус, функції, повноваження та джерела фінансування органів транскордонного співробітництва визначаються міжнародними договорами України про транскордонне співробітництво, угодами про транскордонне співробітництво, законодавством держав, на території яких вони розміщені, статутами цих органів.

У разі коли угодою про транскордонне співробітництво передбачається розміщення органів транскордонного співробітництва на території України, вони можуть утворюватися як юридичні особи. В окремих випадках їхні функції можуть покладатися на відповідні виконавчі органи місцевого самоврядування та структурні підрозділи місцевих органів виконавчої влади.

Орган транскордонного співробітництва виконує завдання, покладені на нього територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади, відповідно до його повноважень та у порядку, передбаченому законодавством України.

Розділ III

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 10. Принципи та форми державної підтримки

Основними принципами державної підтримки розвитку транскордонного співробітництва є:

- об'єктивність, відкритість та економічна обґрунтованість відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва для надання державної підтримки;

- концентрація фінансових ресурсів на пріоритетних та найбільш обґрунтованих проектах (програмах) з метою досягнення максимального ефекту їх реалізації;

- забезпечення умов для використання організаційних, фінансових, інституційних можливостей суб'єктів і учасників транскордонного співробітництва України у розробленні та здійсненні заходів щодо реалізації проектів (програм) транскордонного співробітництва;

- недопущення використання цільової державної підтримки для фінансування поточних потреб соціально-економічного розвитку регіонів.

Державна підтримка розвитку транскордонного співробітництва передбачає:

визначення пріоритетних напрямів державної підтримки розвитку транскордонного співробітництва;

відбір проектів (програм) транскордонного співробітництва, які потребують державної підтримки;

розроблення та виконання державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

надання правової, організаційної, методичної, інформаційної допомоги та підтримки суб'єктам і учасникам транскордонного співробітництва України.

Стаття 11. Державні програми розвитку транскордонного співробітництва

Державна фінансова підтримка може надаватися проектам (програмам) транскордонного співробітництва, які мають достатню аргументацію щодо ефективного розв'язання актуальних проблем і були відібрані на конкурсній основі за цілями, пріоритетами, необхідними ресурсами та тривалістю їх реалізації згідно з порядком, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Державні програми розвитку транскордонного співробітництва розробляються суб'єктами транскордонного співробітництва України, погоджуються із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань економічної політики, Міністерством фінансів України та Міністерством закордонних справ України, а також центральними органами виконавчої влади, до компетенції яких належать питання транскордонного співробітництва, та подаються в установленому законодавством порядку Кабінету Міністрів України.

Стаття 12. Функції центральних органів виконавчої влади у сфері державної підтримки транскордонного співробітництва

Центральні органи виконавчої влади, до компетенції яких належать питання транскордонного співробітництва, відповідно до законодавства:

надають правову, інформаційну, методичну, організаційну підтримку суб'єктам і учасникам транскордонного співробітництва України;

розробляють порядок підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва та державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

розробляють положення про проведення конкурсу проектів (програм) транскордонного співробітництва, які претендують на включення до державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

проводять моніторинг виконання державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

розглядають пропозиції суб'єктів транскордонного співробітництва України щодо включення проектів (програм) транскордонного співробітництва до державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

здійснюють у межах своєї компетенції координацію та взаємне узгодження державних галузевих, регіональних програм і державних програм розвитку транскордонного співробітництва під час формування проекту Державного бюджету України на відповідний рік.

Стаття 13. Функції суб'єктів транскордонного співробітництва України у сфері державної підтримки розвитку транскордонного співробітництва

Суб'єкти транскордонного співробітництва України:

організують та координують роботу з підготовки та реалізації проектів (програм) транскордонного співробітництва;

беруть участь у розробленні спільних проектів (програм) та координують їх реалізацію;

розробляють або беруть участь у розробці державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

забезпечують у межах своєї компетенції виділення в установленому порядку з місцевих бюджетів коштів на розвиток транскордонного співробітництва.

Розділ IV

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 14. Фінансове забезпечення транскордонного співробітництва

Видатки на реалізацію проектів (програм) транскордонного співробітництва здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів на відповідний рік, а також інших джерел, не заборонених законом.

Для фінансування проектів (програм) транскордонного співробітництва може використовуватися міжнародна технічна допомога згідно із законодавством України.

Обсяги державної фінансової підтримки розвитку транскордонного співробітництва визначаються у законі про Державний бюджет України на відповідний рік згідно з державними програмами розвитку транскордонного співробітництва, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

Обсяги коштів, що спрямовуються суб'єктами транскордонного співробітництва України на виконання державних програм розвитку транскордонного співробітництва, визначаються у відповідних місцевих бюджетах.

Заходи щодо виконання державних програм розвитку транскордонного співробітництва фінансуються за рахунок бюджетних призначень головних розпорядників коштів Державного бюджету України на відповідний рік.

Розділ V

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:
  - привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
  - забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;
  - прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону.
3. Кабінету Міністрів України передбачити кошти на розвиток транскордонного співробітництва при розробці проектів Державного бюджету України на 2005 рік та на наступні роки.

Президент
Л.КУЧМА

України

м. Київ, 24 червня 2004 року
№1861-IV

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

П О С Т А Н О В А

від 11 травня 2005 р.
Київ

№339

Про затвердження Положення про порядок проведення конкурсного відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва

Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Положення про порядок проведення конкурсного відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва, що додається.
2. Міністерству економіки в місячний строк затвердити порядок підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, зразки листка реєстрації висновків попереднього розгляду проекту (програми)

транскордонного співробітництва та листка результатів оцінювання проекту (програми) транскордонного співробітництва.

Прем'єр-міністр України

Ю.ТИМОШЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок проведення конкурсного відбору проектів (програм)
транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до
державної програми розвитку транскордонного співробітництва

1. Це Положення визначає порядок організації і проведення конкурсного відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва (далі - конкурсний відбір).

2. У конкурсному відборі можуть брати участь проекти (програми) транскордонного співробітництва (далі - проекти співробітництва), які розроблені суб'єктами та/або учасниками транскордонного співробітництва (далі - розробники проектів співробітництва) згідно з порядком підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, затвердженим Мінекономіки, за умови часткового фінансування витрат на їх реалізацію за рахунок коштів місцевих бюджетів та/або інших джерел.

3. Комісія з конкурсного відбору проектів співробітництва (далі - комісія) утворюється відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, які затверджують положення, про комісію та її персональний склад.

До складу комісії можуть входити відповідно представники Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, територіальних органів центральних органів виконавчої влади, громадських організацій, наукових та інших установ.

До роботи комісії можуть залучатися незалежні експерти.

4. Засідання комісії є правоможним, якщо на ньому присутні дві третини загальної кількості членів комісії.

Рішення комісії приймається більшістю голосів членів комісії, які брали участь у голосуванні. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови комісії.

Рішення оформлюється протоколом, який підписується всіма присутніми на засіданні членами комісії.

5. Конкурсний відбір проводиться протягом року у визначені комісією строки і закінчується не пізніше ніж до 1 січня року, що передує року, протягом якого передбачається здійснити фінансування проекту співробітництва з державного бюджету.

6. Не пізніше ніж за тиждень до проведення конкурсного відбору комісія визначає кількісні показники його основних критеріїв та затверджує методику оцінки проекту співробітництва за такими кількісними показниками.

Основними критеріями конкурсного відбору є:

- економічна ефективність;
- інноваційна спрямованість;
- поліпшення інвестиційної привабливості регіону;
- підвищення рівня зайнятості населення в регіоні;
- сприяння захисту навколишнього середовища;
- сприяння розвитку людського потенціалу;
- вартість проекту співробітництва;
- тривалість реалізації проекту співробітництва.

7. Не пізніше ніж за два тижні до проведення конкурсного відбору комісія розміщує у засобах масової інформації та на відповідній інтернет-сторінці інформацію про пріоритети розвитку транскордонного співробітництва у відповідному регіоні, умови проведення конкурсного відбору, участь у ньому проектів співробітництва тощо.

8. До участі у конкурсному відборі не допускаються проекти співробітництва, розробники яких:

- перебувають у стадії реорганізації, ліквідації, визнані банкрутами або стосовно них порушено справу про банкрутство;

- мають прострочений податковий борг;

- мають прострочену заборгованість за позичкою та фінансовою допомогою, отриманими з бюджету будь-якого рівня;

- подали недостовірну інформацію щодо проекту співробітництва або свого фінансово-економічного стану.

9. Для участі в конкурсному відборі розробниками проектів співробітництва подаються такі документи:

- заява довільної форми про намір взяти участь у конкурсному відборі із зазначенням відомостей стосовно того, чи не перебувають вони у стадії реорганізації, ліквідації, не визнані банкрутами або стосовно них не порушено справу про банкрутство;

- копії установчих документів;

- довідка про відсутність прострочених податкового боргу і заборгованості за позичкою та фінансовою допомогою, отриманими з бюджету будь-якого рівня;

- рішення представницького органу місцевого самоврядування про часткове фінансування проекту співробітництва з місцевого бюджету та/або підтвердження фінансування з інших джерел;

- паспорт проекту співробітництва;

- бізнес-план проекту співробітництва.

Паспорт та бізнес-план проекту співробітництва складаються відповідно до порядку підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва.

Паспорт проекту співробітництва погоджується з відповідним органом місцевого самоврядування, на території якого передбачається реалізація проекту співробітництва.

10. Конкурсний відбір проводиться у три етапи.

11. На першому етапі конкурсного відбору протягом робочого дня комісія реєструє проект співробітництва та проводить попередній розгляд поданих документів, зокрема на відповідність їх вимогам пункту 9 цього Положення та відповідність цілей проекту співробітництва пріоритетним напрямом розвитку транскордонного співробітництва у регіоні.

Документи, що не відповідають вимогам попереднього розгляду, повертаються розробнику проекту співробітництва за підписом голови комісії протягом трьох робочих днів.

12. На другому етапі конкурсного відбору комісія проводить протягом трьох днів оцінювання проекту співробітництва за кількісними показниками.

13. Результати першого та другого етапів конкурсного відбору відображаються відповідно у листку реєстрації висновків попереднього розгляду проекту (програми) транскордонного співробітництва та листку результатів оцінювання проекту (програми) транскордонного співробітництва за зразком, який затверджується Мінекономіки.

14. На третьому етапі конкурсного відбору комісія на своєму засіданні приймає рішення про результати конкурсного відбору та оформлює його відповідно до абзацу третього пункту 4 цього Положення.

15. Не пізніше ніж у місячний строк після реєстрації проекту співробітництва комісія інформує розробника проекту співробітництва про результати конкурсного відбору.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

03.06.2005

№ 158

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 червня 2005 р.
за № 667/10947

Про затвердження Порядку підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, зразків листка реєстрації висновків попереднього розгляду проекту (програми) транскордонного співробітництва, листка результатів оцінювання проекту (програми) транскордонного співробітництва

На виконання Закону України "Про транскордонне співробітництво" та постанови Кабінету Міністрів України від 11.05.2005 №339 "Про затвердження Положення про порядок проведення конкурсного відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва" **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Порядок підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва, зразки листка реєстрації висновків попереднього розгляду проекту (програми) транскордонного співробітництва, листка результатів оцінювання проекту (програми) транскордонного співробітництва, що додаються.

2. Департаменту регіонального розвитку Міністерства економіки України в першому кварталі року, що передує року, протягом якого передбачається здійснити фінансування проектів (програм) транскордонного співробітництва, забезпечити підготовку та подання до Кабінету Міністрів України проекту державної програми розвитку транскордонного співробітництва, сформованої на основі проектів (програм) транскордонного співробітництва, внесених до Міністерства економіки України Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, разом з листками реєстрації висновків попереднього розгляду проектів (програм) транскордонного співробітництва, листками результатів оцінювання проектів (програм) транскордонного співробітництва, копіями протоколів засідань комісій з конкурсного відбору.

3. Управлінню єврорегіонального співробітництва Міністерства економіки України:

забезпечити державну реєстрацію цього наказу в Міністерстві юстиції України;

у місячний термін після державної реєстрації цього наказу довести його до відома центральних органів виконавчої влади, до компетенції яких належать питання транскордонного співробітництва, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра економіки України Романюка С.А.

Виконуючий обов'язки
Міністра економіки України

С.Романюк

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства економіки України

03.06.2005 №158

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

17 червня 2005 р.

за № 667/10947

ПОРЯДОК

підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва

1. Цей Порядок визначає організаційні та методичні засади підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва (далі - проекти співробітництва).

2. Проекти співробітництва розробляються суб'єктами та/або учасниками транскордонного співробітництва (далі - розробники проектів співробітництва) і повинні відповідати таким умовам:

спрямованість проекту співробітництва на розв'язання конкретних спільних завдань та задоволення інтересів територіальних громад регіонів України та інших держав, що беруть участь у транскордонному співробітництві;

відповідність завдань проекту співробітництва пріоритетним напрямкам розвитку транскордонного співробітництва регіону, на території якого буде здійснюватися проект співробітництва;

існування угод або домовленостей про транскордонне співробітництво, відповідно до яких буде здійснюватися проект співробітництва;

часткове фінансування витрат на реалізацію проекту співробітництва за рахунок коштів місцевого бюджету та/або інших джерел.

3. Транскордонне співробітництво в межах повноважень суб'єктів транскордонного співробітництва України може здійснюватися в економічній, соціальній, науково-технічній, культурно-освітній, екологічній та інших сферах, а також у питаннях надання взаємної допомоги у надзвичайних ситуаціях.

4. Проект співробітництва складається з паспорта та бізнес-плану.

5. Паспорт оформляється згідно з додатком.

6. Рекомендації щодо підготовки бізнес-плану:

бізнес-план - це документ, який містить всю необхідну інформацію, що характеризує проект співробітництва, обґрунтовує доцільність та можливість його здійснення, а також доводить необхідність залучення бюджетних коштів на його часткове фінансування;

бізнес-план повинен містити таку ключову інформацію щодо проекту співробітництва:

повна назва, суть та мета;

термін реалізації;

аналіз відповідності проекту співробітництва пріоритетним напрямам розвитку транскордонного співробітництва регіону;

обґрунтування необхідності реалізації;

фінансове забезпечення (загальна вартість, фінансування за програмами підтримки, фінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів, залучені кошти, необхідні кошти з державного бюджету);

обґрунтування необхідності отримання бюджетних коштів;

фінансово-економічні показники ефективності;

план впровадження;

аналіз можливих ризиків;

правове забезпечення;

коротка інформація щодо розробників та виконавців;

соціально-економічні, екологічні та інші наслідки впровадження.

Залежно від специфіки проекту бізнес-план може містити додаткову інформацію.

7. Оформлені відповідно до цього Порядку проекти співробітництва для участі в конкурсному відборі подаються їх розробниками на розгляд комісій з конкурсного відбору проектів співробітництва, утворених відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

Начальник управління
єврорегіонального
співробітництва

В.Бессараб

ЛИСТОК
реєстрації висновків попереднього розгляду проекту (програми) транскордонного
співробітництва

Комісія з конкурсного відбору

(орган виконавчої влади, яким створена комісія з конкурсного відбору, прізвище, ім'я, по батькові секретаря комісії, номер контактного телефону)

Дата подання заявки

Реєстраційний номер заявки

Розробниками проекту (програми) подані такі документи:

заява із зазначенням відомостей стосовно того, чи не перебувають вони у стадії реорганізації, ліквідації, не визнані банкрутами або стосовно них не порушено справу про банкрутство;

копії установчих документів;

довідка про відсутність прострочених податкового боргу і заборгованості за позичкою та фінансовою допомогою, отриманими з бюджету будь-якого рівня;

рішення представницького органу місцевого самоврядування про часткове фінансування проекту (програми) з місцевого бюджету та (або) підтвердження щодо фінансування з інших джерел;

паспорт проекту (програми);

бізнес-план проекту (програми).

Цілі проекту (програми) відповідають пріоритетним напрямам розвитку транскордонного співробітництва у регіоні.

Голова комісії _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

МП "___" _____ 200_ року

Начальник управління
єврорегіонального
співробітництва

В.Бессараб

ЛИСТОК
результатів оцінювання проекту (програми) транскордонного співробітництва

Комісія з конкурсного відбору

(орган виконавчої влади, яким створена комісія з конкурсного відбору, прізвище, ім'я, по батькові секретаря комісії, номер контактного телефону)

Дата подання заявки _____

Реєстраційний номер заявки _____
 Назва проекту (програми) _____
 Розробник проекту (програми) _____
 Відповідний пріоритетний напрям
 розвитку транскордонного
 співробітництва в регіоні (зазначити) _____
 Коротка інформація щодо проекту (програми) з обґрунтуванням необхідності його (її)
 запровадження

<i>Бюджет проекту (програми)</i>	<i>Сума, грн. (Відсотки)</i>
Загальний	
Фінансування з державного бюджету	
Інші джерела фінансування (вказати які):	

Найважливіші етапи реалізації проекту (програми):
 заплановані терміни початку та закінчення реалізації проекту (програми)
 головні етапи реалізації проекту (програми)
 запланований період досягнення мети проекту (програми)
 Інформація щодо впливу результатів реалізації проекту (програми) на розвиток
 територіально-адміністративної одиниці, яка підпадає під проект (програму)
 Інформація щодо впливу результатів реалізації проекту (програми) на іншу
 територіально-адміністративну одиницю, якщо частина проекту (програми) реалізується в
 її межах Експертна оцінка критеріїв конкурсного відбору проекту (програми)

<i>Критерії</i>	<i>Оцінка проекту (програми), балів</i>
Економічна ефективність	
Інноваційна спрямованість	
Поліпшення інвестиційної привабливості регіону	
Підвищення рівня зайнятості населення в регіоні	
Сприяння захисту навколишнього середовища	
Сприяння розвитку людського потенціалу	
Вартість проекту (програми)	
Тривалість реалізації проекту (програми)	

Середній бал за приведеними критеріями

Методика оцінки проекту (програми) за кількісними показниками критеріїв конкурсного відбору додається.

Таким чином, проект (програма) транскордонного співробітництва вважається таким (такою), що заслуговує на державну фінансову підтримку і може бути включений (включена) до державної програми розвитку транскордонного співробітництва на _____ рік.

Голова комісії _____
 (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

МП "_____" _____ 200_ року

Начальник управління
 єврорегіонального
 співробітництва

В.Бессараб

ПАСПОРТ
проекту (програми) транскордонного співробітництва

1. Інформація про проект (програму)
  - 1.1. Назва
  - 1.2. Короткий опис і мета
  - 1.3. Місце реалізації (регіон, місто, район, населений пункт)
  - 1.4. Обґрунтування доцільності впровадження проекту (програми)
  - 1.5. Спрямування проекту (програми) (створення нового виробництва, технічне переобладнання виробництва, що діє, створення об'єкта інфраструктури, культурно-освітній, екологічний проект, інше (зазначити))
  - 1.6. Напрями використання бюджетних коштів (дослідження і розробки, будівництво та реконструкція, підготовка та модернізація виробництва тощо)
  - 1.7. Строк реалізації
2. Продукт реалізації проекту (програми) транскордонного співробітництва
  - 2.1. Найменування продукту, який буде отримано в результаті впровадження (продукція, послуги, об'єкт інфраструктури, культурно-мистецький захід, інше)
  - 2.2. Корисний ефект від реалізації (економічний, соціальний, екологічний тощо)
  - 2.3. Призначення та основні характеристики продукту
  - 2.4. Характеристика новизни (принципово новий, модернізація існуючого об'єкта (продукції, послуг), аналог існуючого об'єкта (продукції, послуг), інше (зазначити))
  - 2.5. Наявність ноу-хау
  - 2.6. Необхідність патентного захисту основних технічних рішень та нових ідей
  - 2.7. Необхідність ліцензування
  - 2.8. Необхідність сертифікації
  - 2.9. Територія застосування результатів проекту (прикордонні області України, України та інших держав тощо)
3. Інформація про розробника проекту (програми) транскордонного співробітництва (форма заповнюється на кожного учасника)

3.1. Повне найменування та скорочене у разі його наявності

3.2. Організаційно-правова форма

3.3. Форма власності

у тому числі державна частка ____%

3.4. Рік заснування _____ рік

3.5. Основні види діяльності

3.6. Статутний фонд підприємства _____ тис. грн.

3.7. Дата останньої оцінки нерухомості "___" _____ 200_ року

3.8. Дата останньої аудиторської перевірки "___" _____ 200_ року

Поштовий індекс _____

Регіон (область, район, населений пункт) _____

Тел. _____ Телефакс _____ Електронна пошта _____

Керівник підприємства _____

4. Інформація про партнерів з боку інших держав (форма заповнюється на кожного партнера)

4.1. Повне найменування та скорочене у разі його наявності

4.2. Організаційно-правова форма

4.3. Форма власності

4.4. Рік заснування _____ рік

4.5. Основні види діяльності _____

Поштовий індекс _____ країна _____

адміністративний район _____ населений пункт _____

Тел. _____ Телефакс _____ Електронна пошта _____

Керівник підприємства _____

Розробник проекту (програми) транскордонного співробітництва несе відповідальність за достовірність інформації, яка міститься в паспорті.

_____
(прізвище, ім'я, по батькові, посада та підпис розробника проекту (програми))

МП "___" _____ 200_ року

Начальник управління
єврорегіонального співробітництва

В.Бессараб

УКРАЇНА

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
Р О З П О Р Я Д Ж Е Н Н Я

від 15.03.2006 р. № 120

м. Чернігів

На виконання постанови Кабінету Міністрів України № 339 від 11.05.2005 р., наказу Міністерства економіки України № 158 від 03.06.2005 р. та у відповідності до Закону України „Про транскордонне співробітництво”:

1. Утворити комісію з конкурсного відбору проектів співробітництва, затвердити її склад та відповідне Положення (додається).

2. Районним державним адміністраціям, виконкомам міських рад міст Чернігова, Ніжина, Прилук спільно з агенціями регіонального розвитку забезпечити подання обласній комісії з конкурсного відбору проектів транскордонного співробітництва для їх включення до програми бюджетного фінансування.

3. Контроль над виконанням розпорядження покласти на заступника голови обласної державної адміністрації Білоус Н.В.

**Голова обласної
державної адміністрації**

М.І. Лаврик

Затверджено розпорядженням
голови облдержадміністрації
від 15.03.2006 р. № 120

**Положення про комісію з конкурсного відбору
проектів транскордонного співробітництва**

1. Комісія з конкурсного відбору проектів співробітництва (далі – комісія) утворюється Чернігівською обласною державною адміністрацією з метою розгляду та відбору проектів транскордонного співробітництва.

2. До складу комісії можуть входити представники обласної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, територіальних органів центральних органів виконавчої влади, громадських організацій, наукових та інших установ.

3. Засідання комісії є правомочним, якщо на ньому присутні дві третини загальної кількості членів комісії.

4. Рішення комісії приймається більшістю голосів членів комісії, які брали участь у голосуванні. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови комісії.

5. Рішення оформлюється протоколом, який підписується всіма присутніми на засіданні членами комісії.

6. Конкурсний відбір проводиться протягом року у визначені комісією строки відповідно до основних критеріїв, визначених Положенням про порядок проведення конкурсного відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2006 р. № 339 та Порядком підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, затвердженою наказом Міністерства економіки України від 03.06.2005 р. № 158.

7. Конкурсний відбір закінчується не пізніше ніж до 1 січня року, що передує року, протягом якого передбачається здійснити фінансування проекту співробітництва з державного бюджету.

8. Не пізніше ніж за тиждень до проведення конкурсного відбору комісія визначає кількісні показники його основних критеріїв та затверджує методику оцінки проекту співробітництва.

9. Не пізніше ніж за два тижні до проведення конкурсного відбору комісія розміщує у засобах масової інформації та на відповідній інтернет-сторінці інформацію про пріоритети розвитку транскордонного співробітництва у відповідному регіоні, умови проведення конкурсного відбору, участь у ньому проектів співробітництва тощо.

10. Проекти, що пройшли конкурсний відбір, подаються комісією до Міністерства економіки України для розгляду та затвердження.

**Керівник апарату
облдержадміністрації**

В.В. Приходько

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова комісії, заступник голови облдержадміністрації

(підпис) Н.В. Білоус

"16" березня 2006 року

МЕТОДИКА

оцінювання проекту (програми) транскордонного співробітництва комісією з конкурсного відбору Чернігівської облдержадміністрації

1. В своїй роботі комісія з конкурсного відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва спирається на основні вимоги Закону України „Про транскордонне співробітництво”, постанови Кабінету Міністрів України № 339 від 11.05.2005 р. та наказу Міністерства економіки України № 158 від 03.06.2005 р.
2. Проекти (програми), подані на розгляд комісії, підлягають індивідуальному розгляду членами комісії відповідно до наступних критеріїв, визначених наказом Міністерства економіки України № 158 від 03.06.2005 р.:
  - Економічна ефективність;
  - Інноваційна спрямованість;
  - Поліпшення інвестиційної привабливості регіону;
  - Підвищення рівня зайнятості населення в регіоні;
  - Сприяння захисту навколишнього середовища;
  - Сприяння розвитку людського потенціалу;
  - Вартість проекту (програми);
  - Тривалість реалізації проекту (програми).
3. Після індивідуального розгляду поданих проектів (програм) члени комісії оцінюють їх відповідність зазначеним критеріям за десятибальною шкалою (1 бал – повне неврахування критерію, 10 балів – повна відповідність).
4. За результатами індивідуального розгляду і оцінювання проектів (програм) членами комісії для кожного критерію виводиться середній бал.
5. За середніми балами окремих критеріїв для кожного проекту (програми) виводиться підсумковий середній бал.
6. Проекти (програми), які за середньоарифметичним підсумком набрали менше 6 балів, повертаються розробникам для доопрацювання.
7. Результати оцінювання та відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва фіксуються у протоколі засідання комісії з конкурсного відбору та у відповідних листках результатів оцінювання проекту (програми) транскордонного співробітництва.

**Приклад проекту транскордонного співробітництва
(розроблено відповідно до чинної нормативно-правової бази України)**

"Погоджено"

**Міський голова
_____ М. В. Приходько**

“ 15 ” грудня 2008 р

**Паспорт
проекту(програми) транскордонного співробітництва**

«РІКА БЕЗ КОРДОНІВ»

Паспорт проекту(програми) транскордонного співробітництва

1. Інформація про проект (програму)

1.1. Назва

«Ріка без кордонів»

1.2. Короткий опис і мета

Розробка міжнародних туристичних маршрутів водних (байдарки, плоти) спортивних подорожей річкою Десна та її притоками різного ступеня складності та організація водних спортивних подорожей для різних груп туристів з метою поєднання відпочинку, оздоровлення, навчання та виховання для учнівської молоді, для сімейних груп, для студентських груп, зокрема для студентів природничого та історичного факультетів ВУЗів України, Росії, Білорусії.

Мета: реалізація туристичного потенціалу транскордонних територій; формування туристичної інфраструктури, налагодження і покращення співробітництва між організаціями і установами прикордонних регіонів шляхом розробки і організації міжнародних туристичних подорожей; розвиток співпраці між університетами, сприяння транскордонній академічній мобільності університетів Чернігівської, Брянської, Гомельської областей; активізація краєзнавчої, екологічної роботи на прикордонних територіях; проведення спільної політики щодо сприяння культурному туризму, утвердженню серед молоді України, Росії, Білорусії ідеалів здорового способу життя.

1.3. Місце реалізації (регіон, місто, район, населений пункт)

Чернігівська область, м. Ніжин; р. Десна та її притоки.

1.4. Обґрунтування доцільності впровадження проекту

Ідея багатофункціонального розвитку територій набуває все більшого поширення в Європі та світі. Особливо це стосується прикордонних територій, які в силу свого розташування віддалені від основних фінансових, наукових, культурних центрів. Одним із ключових напрямків реалізації цієї ідеї і диверсифікації економік прикордонних областей вважається туризм, від чого і відштовхувались автори цього проекту.

Форма водних подорожей обрана як найбільш доцільна для наших регіонів, де річки протягом тисячоліть служили кращими шляхами сполучення, уздовж них зосереджувались основні історичні міста, культурні центри, археологічні об'єкти. Це надає широкі можливості для проведення краєзнавчих подорожей, спортивних та оздоровчих походів, можливість організації пошукової, дослідницької, природоохоронної та екологічної діяльності, цікавість представляє також дослідження стану екосистеми річки Десна та її притоків по обидва боки кордону.

На особливу увагу заслуговує і той факт, що молодь, як особлива соціально-демографічна група, з об'єктивних причин і через брак життєвого досвіду має неусталені ціннісні, духовно-моральні орієнтири, тому формування духовного світу, позитивної ідеології та способу життя молоді є завданням надзвичайної ваги. Проект сприятиме реалізації багатьох важливих пріоритетів у молодіжній політиці: забезпеченню формування здорового способу життя молоді, удосконаленню системи масового та дитячо-юнацького спорту, збільшенню кількості населення, охопленого різними формами фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи. Слід зазначити, що ці пріоритети є спільними для України, Росії і Білорусії.

1.5. Спрямування проекту (програми)

Проект спрямований на розвиток туризму, культурно-освітньої, наукової сфери, актуалізації краєзнавчої, екологічної роботи серед широких верств населення.

1.6. Напрямки використання бюджетних коштів

Наукове дослідження, розробка маршрутів, підготовка інструкторів, створення матеріально-технічної бази, організація подорожей, витрати на рекламу.

1.7. Строк реалізації

2010-2011 роки

2. Продукт реалізації проекту (програми) транскордонного співробітництва

2.1 Найменування продукту, який буде отримано в результаті впровадження

Каталог розроблених міжнародних туристичних маршрутів водних спортивних подорожей річкою Десна та її притоками різного ступеня складності;

послуги з організації водних спортивних подорожей для різних груп туристів з метою поєднання відпочинку, оздоровлення, навчання та виховання.

2.2. Корисний ефект від реалізації

У результаті впровадження проекту буде створено якісний туристичний продукт, який дасть змогу досягти прикордонним територіям корисного наукового, культурно-освітнього, екологічного, соціального, а згодом і економічного ефекту. Важливою видається також можливість створення нових робочих місць, сприяння зайнятості населення, зокрема молоді.

2.3. Призначення та основні характеристики продукту

Продукт призначений для розвитку туристичного потенціалу транскордонних територій, актуалізації краєзнавчої, екологічної роботи, налагодження і покращення співпраці між університетами, сприяння реалізації спільних пріоритетів у молодіжній політиці, проведення спільної політики щодо сприяння культурному туризму в Україні, Росії, Білорусії.

2.4. Характеристика новизни

Отриманий продукт є модернізацією існуючої у місті послуги.

2.5. Наявність ноу-хау

Відсутнє

2.6. Необхідність патентного захисту основних технічних рішень та нових ідей

Не потрібно

2.7. Необхідність ліцензування

Не потрібно

2.8 Необхідність сертифікації

Не потрібно

2.9. Територія застосування результатів проекту

Чернігівська та Брянська області

3. Інформація про розробників проекту (програми) транскордонного співробітництва

3.1. Повне найменування та скорочене у разі його наявності

Управління економіки Ніжинської міської ради

3.2. Організаційно-правова форма

Орган виконавчої влади

3.3. Форма власності

Державна.

У тому числі державна частка – 100%.

3.4. Рік заснування

2007 рік

3.5 Основні види діяльності

Реалізація державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, сприяння комплексному економічному і соціальному розвитку міста, вдосконаленню розміщення продуктивних сил, розвитку міжрегіональної та міждержавної економічної державної політики.

3.6. Статутний фонд підприємства

-

3.7. Дата останньої оцінки нерухомості

-

3.8 Дата останньої аудиторської перевірки

-

Поштовий індекс: 16600

Регіон (область, район, населений пункт)

Чернігівська область, м. Ніжин площа Леніна, 1.

Тел. 8-(04631)-2-52-49. **Електронна пошта:** rosvett@mail.ru

Керівник підприємства:

Начальник управління економіки Ніжинської міської ради Гавриш Т.М.

Розробник проекту (програми) транскордонного співробітництва несе відповідальність за достовірність інформації, яка міститься в паспорті.

Начальник управління економіки
Ніжинської міської ради

Гавриш Т.М.

МП

12.12.2008

**Бізнес-план
впровадження Проекту транскордонного співробітництва
«РІКА БЕЗ КОРДОНІВ»**

**Бізнес-план
впровадження Проекту транскордонного співробітництва
«Ріка без кордонів»**

1. Опис проекту

Реалізація проекту передбачає розробку міжнародних туристичних маршрутів водних (байдарки, плоти) спортивних подорожей річкою Десна та її притоками різного ступеня складності та організацію водних спортивних подорожей для різних груп туристів з метою поєднання відпочинку, оздоровлення, навчання та виховання для учнівської молоді, для сімейних груп, для студентських груп, зокрема для студентів природничого та історичного факультетів ВУЗів України, Росії, Білорусії.

Форма водних подорожей обрана як найбільш доцільна для наших регіонів, де річки протягом тисячоліть служили кращими шляхами сполучення, уздовж них зосереджувались основні історичні міста, культурні центри, археологічні об'єкти. Це надає широкі можливості для проведення краєзнавчих подорожей, спортивних та оздоровчих походів, можливість організації пошукової, дослідницької, природоохоронної та екологічної діяльності, цікавість представляє також дослідження стану екосистеми річки Десна та її притоків по обидва боки кордону.

2. Мета проекту

Реалізація туристичного потенціалу транскордонних територій; формування туристичної інфраструктури, налагодження і покращення співробітництва між організаціями і установами прикордонних регіонів шляхом розробки і організації міжнародних туристичних подорожей; розвиток співпраці між університетами, сприяння транскордонній академічній мобільності університетів Чернігівської, Брянської, Гомельської областей; активізація краєзнавчої, екологічної роботи на прикордонних територіях; проведення спільної політики щодо сприяння культурному туризму, утвердженню серед молоді України, Росії, Білорусії позитивної ідеології, формуванню здорового способу життя.

3. Термін реалізації проекту

2010-2011 роки

4. Місце реалізації проекту

Чернігівська область м. Ніжин; р. Десна та її притоки.

5. Відповідність проекту співробітництва пріоритетним напрямкам розвитку транскордонного співробітництва регіону

Розвиток співробітництва прикордонних територій у напрямках спорту і туризму, сприяння розширенню контактів між жителями прикордонних територій, розвиток співробітництва між установами й організаціями – одні з основних завдань Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро» (ст. 2 Статуту Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро»).

Аналіз змісту пропонованого проекту засвідчує, що він у повній мірі відповідає пріоритетним напрямкам розвитку транскордонного співробітництва регіону.

6. Обґрунтування необхідності реалізації проекту

Ідея багатофункціонального розвитку територій набуває все більшого поширення в Європі та світі. Особливо це стосується прикордонних територій, які в силу свого розташування віддалені від основних фінансових, наукових, культурних центрів. Одним із ключових напрямків реалізації цієї ідеї і диверсифікації економік прикордонних областей вважається туризм, від чого і відштовхувались автори цього проекту.

На особливу увагу заслуговує і той факт, що молодь, як особлива соціально-демографічна група, з об'єктивних причин і через брак життєвого досвіду має неусталені ціннісні, духовно-моральні орієнтири, тому формування духовного світу, позитивної ідеології та способу життя молоді є завданням надзвичайної ваги. Розробники вважають, що проект сприятиме реалізації багатьох важливих пріоритетів у молодіжній політиці: забезпеченню формування здорового способу життя молоді, удосконаленню системи масового та дитячо-юнацького спорту, збільшенню кількості населення, охопленого різними формами фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи. Слід зазначити, що ці пріоритети є спільними для України, Росії і Білорусії.

7. Обґрунтування необхідності отримання державних коштів

Потреба у державному фінансуванні проекту обумовлюється цільовим використанням державних фінансових ресурсів на комплексне вирішення питань розвитку туристичного потенціалу транскордонних територій, актуалізації краєзнавчої, екологічної роботи, налагодження і покращення співпраці між університетами, сприяння реалізації спільних пріоритетів у молодіжній політиці, проведення спільної політики щодо сприяння культурному туризму в Україні, Росії, Білорусії.

8. Фінансово-економічні показники ефективності

Результати впровадження проекту сприятимуть створенню додаткових робочих місць, поліпшенню інвестиційної привабливості регіону.

9. План впровадження

Впровадження проекту планується у два етапи:

1. Розробка міжнародних туристичних маршрутів водних (байдарки, плоти) спортивних подорожей річкою Десна та її притоками різного ступеня складності (2010 рік):
  - Організація робочої групи спеціалістів у складі представників управління економіки Ніжинської міської ради, НДУ імені Миколи Гоголя, Центру туризму і краєзнавства учнівської молоді управління освіти Ніжинської міської ради.
  - Виконання створеною робочою групою робіт по дослідженню розробці, обґрунтуванню міжнародних туристичних маршрутів водних спортивних подорожей річкою Десна та її притоками різного ступеня складності для:
    - 1) учнівської молоді;
    - 2) сімейних груп;
    - 3) студентських груп, зокрема для студентів природничого та історичного факультетів ВУЗів України, Росії, Білорусії.
  - Створення необхідної матеріально-технічної бази.
2. Організація водних спортивних подорожей для різних груп туристів з метою поєднання відпочинку, оздоровлення, навчання та виховання (2011 рік):
  - Підготовка інструкторів.

- Розробка і друк каталогу розроблених міжнародних туристичних маршрутів водних спортивних подорожей річкою Десна та її притоками різного ступеня складності.
- Організація рекламної кампанії у ЗМІ про Проект транскордонного співробітництва «Ріка без кордонів».
- Організація водних спортивних подорожей для різних груп туристів.
- Проведення конференцій, круглих столів з організаторами, виконавцями та учасниками проекту з України, Росії, Білорусії.

10. Аналіз можливих ризиків

Зміна політики Уряду відносно транскордонного співробітництва; несвоєчасне надходження бюджетних коштів; високий рівень інфляції; форс-мажорні обставини.

11. Правове забезпечення

Закон України «Про транскордонне співробітництво», Статут Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро», інші законодавчі та нормативні акти, що стосуються транскордонного співробітництва.

12. Коротка інформація про розробників та виконавців

Розробником проекту є управління економіки Ніжинської міської ради - орган виконавчої влади.

16600

Чернігівська область, м. Ніжин площа Леніна, 1.

Тел. 8-(04631)-2-52-49. Електронна пошта: rosvett@mail.ru

Начальник управління Гавриш Т.М.

Виконавцями проекту є робоча група у складі представників управління економіки Ніжинської міської ради, НДУ імені Миколи Гоголя, Центру туризму і краєзнавства учнівської молоді управління освіти Ніжинської міської ради:

- Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (НДУ імені Миколи Гоголя) є вищим навчальним закладом IV рівня акредитації, який готує фахівців високої кваліфікації для різних сфер господарської діяльності: освіта, культура і наука, управління і державні органи влади, туристично-краєзнавча робота. Університет активно співпрацює з вищими навчальними закладами інших країн, зокрема і Росії та Білорусії (додаток 1, додаток 2).

16600

Чернігівська область, м. Ніжин, вул. Крапив'янського, 2

Тел. 8-(04631)-2-43-07, 8-(04631)-2-24-06

Електронна пошта: ndu@mail.ru

Ректор університету – доктор політичних наук, професор Бойко О.Д.

- Центр туризму і краєзнавства учнівської молоді (ЦТКУМ) управління освіти Ніжинської міської ради є позашкільним закладом, який займається організацією туристично-краєзнавчої роботи для учнівської молоді міста (додаток 3).

16600

Чернігівська область, м. Ніжин, вул. Братів Зосим, 6.

Тел. 8-(04631)-2-21-86, 8-(066)-233-57-56.

Директор ЦТКУМ – Ровенчин О.С.

13. Соціально-економічні, екологічні та інші наслідки впровадження проекту

У результаті впровадження проекту буде створено якісний туристичний продукт, який дасть змогу досягти прикордонним територіям корисного наукового, культурно-освітнього, екологічного, соціального, а згодом і економічного ефекту. Важливою

видається також можливість створення нових робочих місць, сприяння зайнятості населення, зокрема молоді.

14. План фінансування заходів за проектом

Фінансування заходів за проектом відбувається згідно плану впровадження у два етапи (див. п. 9 цього Бізнес-плану).

Додаток 3

ЦЕНТР ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ (ЦТКУМ) УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ НІЖИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Туристсько-краєзнавча робота з молоддю є універсальним засобом навчання, виховання та оздоровлення підростаючого покоління. Діти, що займаються в туристичних гуртках, поглиблюють свої знання з історії, культури, екології та географії, фізично та морально загартовуються, вчаться співпраці в колективі та відповідальності. Учасник подорожей пізнають свою Батьківщину та вчаться любити її не на словах, а на ділі.

Ця робота дуже специфічна, та вимагає значних зусиль від керівництва та співробітників турцентру. Адже подорожі, змагання та екскурсії проходять протягом багатьох днів переважно в польових умовах.

Історія Ніжинського туризму починається з 1985 року, коли у міському будинку піонерів та у школі №10 з'явилися перші туристичні клуби, які і зараз працюють на базі Центру ТКУМ. Протягом цих років ніжинці подорожували Каракумами і Північним Уралом, Заполяр'ям і Карелією, Кавказом, Карпатами, Кримом, річками України.

Починаючи з 1986 року членами клубу щорічно здійснюються подорожі Десною та її притоками. Форма водних подорожей обрана як найбільш доцільна в нашому регіоні, де річки протягом тисячоліть служили кращими шляхами сполучення, уздовж яких зосереджувалися основні історичні міста, культурні центри, археологічні об'єкти. Це надає широкі можливості для проведення краєзнавчих подорожей, спортивних та оздоровчих походів.

Тільки влітку 2008 р. близько 60 чоловік пройшли понад 450 км річками Сейм, Десна та Судость. Наші юні туристи вісім разів ставали призерами Всеукраїнського конкурсу на кращий похід з учнями, перемагали у багатьох міських, обласних та республіканських конкурсах. Зібрано колекції та наочні посібники з геології, археології, фольклору та етнографії, історії, сотні фото та слайдів, що використовуються на заняттях краєзнавчих гуртків турцентру та шкіл міста.

Вже кілька років Центр туризму і краєзнавства працює над темою «Розробка туристсько-краєзнавчих маршрутів для учнівської молоді та сімейних груп».

Наприклад Десною та її притоками розроблені такі маршрути:

- Брянськ (Росія) – Трубчевськ (Росія) – Новгород-Сіверський – Чернігів.
- Місто Погар (Росія) – с.Грем'яч (Україна) – Новгород-Сіверський.
- Річкою Сейм – Курська область (Росія) – міста Путивль та Батурин.

Кожне з перерахованих міст має численні визначні пам'ятки: села Пушкарі, Мезін (Україна) – всесвітньо відомі археологічні об'єкти, музей, розкопки стоянки періоду палеоліту (розкопки проводять російські та українські археологи щороку), маршрут проходить територією Деснянсько-Старогутського та Мезинського національних парків, с. Вишеньки – палац графа Румянцева-Задунайського, героя турецьких воєн, м. Сосниця –

музей О.Довженка. район с. Путивськ – кар’єр з товщами покладів крейдового періода. Місцевість протягом маршруту надзвичайно мальовнича.

Зараз Центр туризму і краєзнавства планує вийти на новий рівень роботи і спільно з науковцями Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя зайнятися розробкою міжнародних туристичних маршрутів водних спортивних подорожей річкою Десна та її притоками різного ступеня складності та організацією водних спортивних подорожей для різних груп туристів з метою поєднання відпочинку, оздоровлення, навчання та виховання для учнівської молоді, для сімейних груп, для студентських груп, зокрема для студентів природничого та історичного факультетів ВУЗів України, Росії, Білорусії.

Така співпраця має на меті реалізацію туристичного потенціалу транскордонних територій; формування туристичної інфраструктури, налагодження і покращення співробітництва між організаціями і установами прикордонних регіонів шляхом розробки і організації міжнародних туристичних подорожей; розвиток співпраці між університетами, сприяння транскордонній академічній мобільності університетів Чернігівської, Брянської, Гомельської областей; активізація краєзнавчої, екологічної роботи на прикордонних територіях; проведення спільної політики щодо сприяння культурному туризму, утвердженню серед молоді України, Росії, Білорусії ідеалів здорового способу життя.

Для реалізації запланованих заходів Центру необхідна підтримка з боку держави, адже розробка туристичних маршрутів і організація подорожей - справа, що потребує значних людських і матеріальних ресурсів. За 21 рік туристськими стежками пройшло декілька поколінь молодих людей. Перші випускники вже приводять до Центру своїх дітей. А ми ще й досі користуємося спорядженням, придбаним у 1986 – 1989 роках, зокрема байдарками. Інше спорядження - або саморобне, або теж надто старе.

Насамкінець слід зазначити, що запропоноване Центром туризму і краєзнавства бачення перспектив свого розвитку повністю співпадає з принциповими положеннями Міжгалузевої програми "Пізнай свою країну" на 2007 – 2012 роки, затвердженої спільним наказом Міністерства культури і туризму України, Міністерства України у справах сім’ї, молоді та спорту, Міністерства освіти і науки України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України на виконання доручення Президента України від 07.11.05 №1-1/1222 та з метою поліпшення національно-патріотичного виховання, відродження духовності, формування гармонійно розвиненої особистості та пропаганди здорового способу життя серед дітей та молоді.

**Загальний бюджет проекту «Ріка без кордонів»
на 2010-2011 роки
(кошти умовні)**

№ з/п	Призначення бюджету	Джерела фінансування			Загальна сума, грн
		Державний бюджет	Місцевий бюджет	Інші джерела	
1.	Оплата фахівців 1. Заробітна плата – 3 постійних ставки з окладом згідно контракту – 1 200 грн.х3х24 міс.=86 400 грн 2. Відрядження – 15 000 грн.	91 200	6 200 -	4 000	101 400
2.	Послуги 1. Інтернет-послуги й інші послуги зв'язку – 5 000 грн.; 2. Оренда приміщення й офісного обладнання – 1 000 грн./міс.х24=24 000 грн.; 3. Транспортні послуги – 300х24=7 200 грн.; 4. Рекламні послуги – 10 000 грн.	36 000	6 200	4 000	46 200
3.	Друк / Публікація Розробка і друк каталогу міжнародних туристичних маршрутів водних спортивних подорожей річкою Десна та її притоками різного ступеня складності.	-	3 500	-	3 500
4.	Навчання інструкторів	-	4 200	-	4 200

№ з/п	Призначення бюджету	Джерела фінансування			Загальна сума, грн
		Державний бюджет	Місцевий бюджет	Інші джерела	
5.	Обладнання і матеріально-технічна база: 1. Персональний комп'ютер – 1х5 000=5 000 грн. 2. Байдарки, плоти – 10х7 000=70 000 грн. 3. Намети – 5х2500=12 500 грн. 4. Рятувальні жилети, спальники, коврики – 20х600=12 000 грн. 5. Посуд, супутні товари – 20х350=7 000 грн.	106 500	-	-	106 500
6.	Інше 1. Витрати на канцелярські потреби – 100 грн.х24 міс.=2 400 грн.; 2. Представницькі витрати – 6 000 грн.	-	4 100	4 300	8 400
	ЗАГАЛЬНА СУМА	233 700	24 200	12 300	270 200

ДО РОЗДІЛУ 2. ЄВРОРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Загальна інформація

По закінченні Великої Вітчизняної війни, а для європейців – Другої світової, співробітництво громад і територій, розділених кордонами, переважною більшістю фахівців того часу вважалося однією з передумов прискорення процесу об'єднання континенту загалом. Зокрема, на формування регіонів в Європі, які будуть пов'язуватись „стосунками обмінів” та утворюватися за подібністю, ігноруючи старі кордони, вказував відомий швейцарський культуролог Дені де Ружмон.

Дещо пізніше регіоналізація, котра мала місце у Європі, за рахунок спеціалізації виробництва та ринкової конкуренції, поряд з континентальною інтеграцією, стали як взаємодоповнюваними, так і протилежними за впливом процесами. Позитивний ефект від останніх вдалося частково отримати за рахунок транскордонного співробітництва громад, інституціоналізованого, як один з варіантів, у формі єврорегіонів.

Беручи той факт, що безпосередньо концепція розвитку взаємодії прикордонних територій витікає із загального підходу ЄС до проблем регіонального розвитку, котрий базується на партнерстві, субсидіарності та доповнюваності, концепція єврорегіонів є не чим іншим, як наслідком політики Європейського Союзу, спрямованої на децентралізацію політичної й економічної влади, створенню своєрідних екстериторіальних утворень.

Джеймс Скотт вважає початком її реалізації 1970-1980 рр. на голландсько-німецькій території, більш відомій як „інституційна густина” в сфері транскордонного планування та захисту навколишнього середовища. Формально ж єврорегіони почали з'являтися на початку 70-х років минулого століття.

Так, у 1963 році було утворено перший єврорегіон "Базилієнсис" за участю сусідніх прикордонних районів Німеччини, Франції та Швейцарії (до його складу увійшли відповідно Баден, Ельзас та територія навколо Базеля). Разом з тим, віточку першості по праву можна надати Бенілюксу (Benelux), створеному у 1948 році економічному союзу між Бельгією, Нідерландами та Люксембургом - фактично першій структурі, яка відповідала тогочасному уявленню про єврорегіон.

В багатьох випадках єврорегіони утворювалися за територіальним та історичним принципами (наприклад, „Баварський ліс-Богемський ліс/Шумава” – розміщений в єдиному лісовому масиві, „Татри ” – в єдиній горній системі, „Силезія” – базується на території єдиного середньовічного князівства, „Західна Паннонія” – частина давньоримської провінції).

В 1971 році існуючі на той час єврорегіони були об'єднані в Асоціацію Європейських прикордонних регіонів (Assosiation of European Border Regions, AEBR), яка була покликана відстоювати свої інтереси перед державними структурами, організовувати різноманітні конференції та форуми.

Середина 80-х років ознаменувалася для Європи зростанням зусиль регіонів Євросоюзу щодо підвищення своєї ролі в його загальній структурі, на розширення своїх прав у всіх сферах політичного, суспільного, економічного й культурного життя. Це призвело до того, що країни-члени ЄС нині сприймаються як "Європа регіонів". В той же час, регіоналізм, або підвищення рівня самостійності регіонів, не перешкоджає подальшій європейській інтеграції, а суттєво сприяє досягненню основної мети Євросоюзу – поліпшення життєвих умов кожного окремого громадянина.

Починаючи з 1985 року діє Асамблея європейських регіонів (Assamly of European Regions, AER), яка також бере участь у координації діяльності єврорегіонів.

У 90-х роках концепція єврорегіонів знайшла своє практичне застосування в країнах Східної і Центральної Європи. Причому, в утворенні єврорегіональних інституцій чільне місце посіла Польща, у якої прикордонні адміністративно-територіальні одиниці ввійшли до складу 9 єврорегіонів (створених за участі Німеччини, Чехії, Словаччини, України, Угорщини, Білорусі та Литви, а саме: "Померанія", "ПроЄвропа Вадрина", "Шпрева-Ниса-Бубр", "Ниса", "Союз гмін Верхньої Сілезії та Північної Моравії", "Татри", "Карпати", "Буг", а також "Німан".

Початком єврорегіонального руху в Україні можна вважати 1993 рік, упродовж якого було створено Карпатський єврорегіон. Нині ж на її території діє 8 єврорегіонів: „Карпатський єврорегіон”, „Буг” (заснований 1995 року), „Нижній Дунай” (1998 р.), „Верхній прут” (2000 р.), „Дніпро” (2003 р.), „Слобожанщина” (2003 р.) та „Ярославна” (2007 р.), „Донбас” (2010).

Причому для таких єврорегіонів, як „Дніпро”, „Слобожанщина”, „Ярославна” і „Донбас” характерною є відсутність у їх складі регіонів країн Євросоюзу. А це, у свою чергу, означає, що вони деякою мірою позбавлені можливостей своїх західних „колег” в частині залучення коштів Європейських структурних фондів на реалізацію певного кола проектів. В той же час, сьогодні нова ініціатива ЄС щодо таких єврорегіонів обіцяє дещо покращити ситуацію з фінансуванням діяльності ряду цих екстериторіальних об'єднань.

Щодо змісту діяльності єврорегіонів в Україні, він суттєво відрізняється від відповідних в ЄС, оскільки переважна частина дій концентрується на обслуговуванні транскордонного транспорту, впорядкуванні прикордонної торгівлі та розвитку туризму. Це з однієї сторони пояснюється недостатньою зрілістю ринкових інститутів, а з іншої - незадовільним фінансовим становищем регіонів, котрі беруть участь у міжтериторіальних об'єднаннях. Ускладнюється зазначене ще й тим, що різні форми державного устрою можуть стримувати ефективне їх функціонування.

Разом з тим, ейфорично сприймати та копіювати всі без винятку західні напрями в єврорегіоналістиці, не має сенсу, що пов'язане, в першу чергу, з реальною цінністю єврорегіонів, яка „... може полягати скоріше у стимулюванні діалогу та інституціональних інновацій, і в меншій мірі - в досягненні амбітних цілей регіонального розвитку”.

ЄВРОРЕГІОН "ДНІПРО"

УГОДА ПРО СТВОРЕННЯ ПРИКОРДОННОГО СПІВТОВАРИСТВА ЄВРОРЕГІОН "ДНІПРО"

Гомельська область Республіки Білорусь, представлена головою Гомельського обласного виконавчого комітету і головою Гомельської обласної Ради депутатів, Брянська область Російської Федерації, представлена головою адміністрації Брянської області і головою Брянської обласної Думи, Чернігівська область України, представлена головою Чернігівської обласної державної адміністрації і головою Чернігівської обласної Ради, іменовані надалі Сторонами,

керуючись бажанням вільного об'єднання і співробітництва народів Європи на принципах традиційних демократичних цінностей, ринкової свободи і господарювання в прикордонних районах,

діючи відповідно до законодавства держав Сторін,

керуючись цілями і принципами Угоди між Республікою Беларусь і Урядом України про співробітництво прикордонних областей Республіки Беларусь і України від 12 травня 1997 року, Договору про дружбу, добросусідство і співробітництво між Російською Федерацією і Республікою Беларусь від 21 лютого 1995 року, Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Російською Федерацією й Україною від 25 травня 1997 року,

приймаючи до увагу Європейську Рамкову Конвенцію про прикордонне співробітництво між територіальними співтовариствами і владами від 21 травня 1980 року, погодилися про наступне:

Стаття 1

1. Сторони створюють прикордонне співтовариство Євро регіон "Дніпро" (далі – співтовариство).

2. Центром співтовариства є місто Гомель.

3. Співтовариство має відкритий характер для органів місцевого самоврядування і територіальних органів місцевого управління, у тому числі й інших держав.

Стаття 2

1. Головною метою співтовариства є сприяння соціально-економічному розвитку, науковому і культурному співробітництву прикордонних територій Сторін.

2. Мета, завдання й організаційна структура співтовариства визначені в Статуті прикордонного співтовариства Євро регіон "Дніпро", що є невід'ємною частиною цієї Угоди.

Стаття 3

1. Ця Угода набирає сили з дня її підписання.

2. У цю Угоду можуть вноситися доповнення і зміни, які оформляються окремими протоколами, що складають невід'ємну частину даної Угоди.

3. Угода укладається на невизначений термін і припиняє дію після закінчення шести місяців з дати, коли одна з Сторін повідомить у письмовій формі інші Сторони про свій намір припинити її дію.

Вчинено 29 квітня 2003 року в місті Гомелі в трьох примірниках, кожний російською і українською мовами, при цьому всі тексти мають однакову силу.

За Гомельську область Республіки Білорусь

Голова Гомельського обласного виконавчого комітету
Голова Гомельської обласної Ради депутатів

О.С. Якобсон
В. С. Селіцкій

За Брянську область Російської Федерації*

Голова адміністрації Брянської області
Голова Брянської обласної Думи

Ю. Є. Лодкін
С. М. Панасов

За Чернігівську область України

Голова Чернігівської обласної державної адміністрації
Голова Чернігівської обласної Ради

В. В. Мельничук
В. О. Ковальов

СТАТУТ ПРИКОРДОННОГО СПІВТОВАРИСТВА ЄВРОРЕГІОН "ДНІПРО"

Стаття 1 Загальні положення

1. Цей Статут не порушує вже існуючих форм і видів транскордонного співробітництва кожної з Сторін.

2. Цей Статут не порушує внутрішнього законодавства країни будь-якого з учасників Прикордонного Співтовариства Єврорегіон "Дніпро" (далі Співтовариство).

3. Сторони в рамках взаємних угод, а також у відповідності зі своїми можливостями фінансують діяльність Співтовариства, а також його органів, створених відповідно до даного Статуту.

4. Сторони будуть підтримувати місцеві ініціативи, що сприяють розвитку транскордонного співробітництва на території країн-учасниць Співтовариства.

5. Органи Співтовариства, що виконують координаційні і дорадчі функції, повинні у своїй діяльності керуватися законодавством кожної з Сторін.

6. При здійсненні своїх функцій співтовариства, його органи можуть співробітничати з установами й організаціями, як своєї держави, так і закордонних країн.

7. Кожна з Сторін, у відповідності зі своїм внутрішнім законодавством, може погоджувати з відповідними органами влади зміст рішень Ради Співтовариства. Крім того, дані адміністративні органи мають можливість на їхню вимогу одержувати будь-яку інформацію про діяльність Співтовариства і його рішення.

Стаття 2 Мета і завдання співтовариства

Співтовариство створюється з метою розвитку співробітництва прикордонних територій у наступних напрямках:

- всебічний економічний розвиток;
- регіональне планування;
- комунікації, транспорт і зв'язок;
- освіта, охорона здоров'я, спорт і туризм;
- охорона і поліпшення стану навколишнього середовища;
- ліквідація надзвичайних ситуацій, стихійних лих і їхніх наслідків;

- сприяння розширенню контактів між жителями прикордонних територій, розвитку співробітництва між установами й організаціями, а також суб'єктами господарської діяльності.

Стаття 3 Членство в співтоваристві

1. У Співтовариство входять дійсні й асоційовані члени.
2. Засновники Співтовариства мають статус дійсних членів, статус асоційованих членів визначається Радою Співтовариства.
3. Членство в Співтоваристві не позбавляє права встановлювати двосторонні чи багатосторонні зв'язки, укласти угоди з іншими структурами, що не входять до складу Співтовариства.
4. Кожний із членів Співтовариства має право вільного виходу з нього. Для виходу зі Співтовариства необхідно сповістити про це Раду Співтовариства не пізніше, ніж за шість місяців до виходу із Співтовариства. Членство в Співтоваристві припиняється з моменту ухвалення відповідного рішення Радою Співтовариства.
5. У випадку виникнення в одній із країн-членів адміністративно-територіальних змін, що стосуються території одного чи декількох членів Співтовариства, суб'єкти, що виникли в результаті зміни, набувають членства в Співтоваристві на основі правонаступництва відповідно до законодавства своєї країни.
6. Усі члени Співтовариства є рівноправними незалежно від розмірів території і кількості населення.
7. Асоційованими членами Співтовариства можуть бути будь-які адміністративно-територіальні утворення, представлені місцевими органами державної влади, у тому числі ті, що не мають кордону зі Співтовариством.

Стаття 4 Органи співтовариства

1. Керівними органами Співтовариства є:
  - Рада Прикордонного Співтовариства Єврорегіон "Дніпро";
  - Президія Ради Прикордонного Співтовариства Єврорегіон "Дніпро";
  - Секретаріат Прикордонного Співтовариства Єврорегіон "Дніпро".
2. Керівні органи Співтовариства виконують координаційні, дорадчі і представницькі функції, пов'язані з реалізацією цілей і завдань Співтовариства, згаданих у статті 2 Статуту.
3. Ревізійна комісія може створюватися за рішенням Ради і є контролюючим органом Співтовариства.
4. Чисельність органів Співтовариства, їхня структура і компетенція можуть змінюватися за взаємною домовленістю Сторін.

Стаття 5 Рада співтовариства

1. Рада Прикордонного Співтовариства Єврорегіон "Дніпро" (далі – Рада) є найвищим органом Співтовариства.
2. До складу Ради входять по 10 представників, делегованих кожною з Сторін.
3. Представники кожної з Сторін виконують обов'язки членів Ради протягом терміну, визначеного місцевими органами самоврядування, які делегували їх у Раду. Члени Ради виконують свої обов'язки до моменту вибору нових представників.
4. Відкликання члена Ради може відбутися в будь-який час і здійснюється Стороною, що його призначила, після попереднього повідомлення Президії Співтовариства. На місце відкликаною члена Ради Сторона протягом одного місяця делегує нового представника.

5. Засідання Ради проводяться не рідше, ніж один раз на рік і є відкритими, якщо Рада не прийме іншого рішення.

6. На вимогу кожної з сторін можуть скликатися надзвичайні засідання Ради.

7. У засіданнях із правом дорадчого голосу можуть брати участь представники законодавчої і виконавчої влади всіх рівнів від кожної з Сторін, а також представники міжнародних організацій за згодою Ради,

8. Головою Ради обирається по черзі кожний із керівників органів виконавчої влади Сторін терміном на один рік. Голова керує роботою Президії в період між засіданнями Ради Співтовариства.

9. До компетенції Ради відноситься:

- обрання голови Президії Співтовариства;
- обрання Президії Співтовариства і Ревізійної комісії;
- визначення регламентів Ради і Секретаріату Співтовариства і Ревізійної комісії;
- здійснення контролю за діяльністю Президії Співтовариства і затвердження його річних звітів;
- рішення питань про прийняття нових членів Співтовариства і припинення членства, присвоєння статусу почесного члена Ради;
- затвердження бюджету Співтовариства;
- прийняття рішень з питань членства Співтовариства в міжнародних організаціях.

10. Усі рішення Рада приймає, виходячи з принципу одностайності сторін.

11. Проекти рішень надаються Раді керівником Секретаріату або представниками Сторін.

12. Регламент діяльності Ради визначається відповідним рішенням Ради.

Стаття 6 Президія співтовариства

1. Президія Співтовариства (далі – Президія) складається з 6 членів і призначається Радою за принципом – "по два від кожної з Сторін".

2. Президія здійснює робочі, координаційні і представницькі функції в період між засіданнями Ради і підзвітна йому.

3. До компетенції Президії відноситься:

- представлення Співтовариства на міжнародній арені;
- виконання рішень Ради Співтовариства;
- керівництво Секретаріатом Співтовариства;
- скликання робочих груп Співтовариства.
- внесення змін до Статуту;
- прийняття рішень з Інших питань, визначених у Статуті.

4. Президія засідає циклічно чи в міру необхідності.

5. У процесі засідань Президія підводить підсумки поточної діяльності, підготовляє (або виражає думку) проекти рішень і інші матеріали на засідання Ради Співтовариства.

6. Регламент діяльності Президії визначається відповідним рішенням Ради.

Стаття 7 Секретаріат співтовариства

1. Секретаріат Співтовариства (далі – Секретаріат) є координуючим виконавчим і адміністративним органом Співтовариства, який створюється Радою і складається з рівної кількості представників від кожної з Сторін.

2. Кожна з Сторін створює національне відділення Секретаріату – Національне координаційне бюро (далі – Бюро).

3. Бюро не підлягають одне одному і є виконавчими і координаційними органами кожної з Сторін.

4. Керівники Бюро беруть участь у засіданнях Ради і Президії.
5. В обов'язки Секретаріату входить:
  - підготовка і представлення на розгляд Ради проектів рішень, а також інших розробок, що стосуються спільних дій у рамках прикордонного співробітництва, у перекладі на мови Сторін;
  - підготовка засідань Ради;
  - координація діяльності робочих груп;
  - здійснення інших функцій, пов'язаних з управлінням і фінансуванням діяльності Співтовариства;
6. Функції керівника Секретаріату виконує керівник Бюро тієї сторони, член Президії якої є Головою в Раді.
7. Секретаріат може бути зареєстрований як міжнародна громадська організація за законодавством однієї з Сторін з відкриттям розрахункового рахунку для фінансування своєї діяльності.
8. Регламент діяльності Секретаріату визначається рішенням Ради.

Стаття 8 Ревізійна комісія

1. Ревізійна комісія складається з 6 членів і в рівних пропорціях представляє кожен з сторін.
2. До компетенції ревізійної комісії входить перевірка правильності використання фінансових ресурсів Співтовариства і ведення документації.
3. Голова ревізійної комісії затверджується Радою по черзі від кожної з Сторін терміном на два роки.
4. Ревізійна комісія діє відповідно до регламенту, затвердженого рішенням Ради.

Стаття 9 Робочі групи

1. Для вирішення визначених завдань Президія може створювати постійні чи тимчасові робочі групи (далі – групи).
2. Групи готують пропозиції і матеріали, які подаються на розгляд Секретаріату.
3. Групи можуть запрошувати експертів для роботи над проблемними питаннями.
4. Тематику діяльності робочих груп, а також способи їхнього фінансування визначає Президія.
5. Конкретні умови організації і функціонування робочих груп визначаються регламентом, затвердженим Президією.

Стаття 10 Фінансування діяльності співтовариства

1. Фінансування діяльності Співтовариства, необхідне для реалізації його цілей і задач, забезпечується кожною з Сторін.
2. Сторони, в рамках досягнутих домовленостей, а також виходячи зі своїх можливостей, фінансують діяльність Співтовариства і його органів, які створені на основі даного Статуту.
3. Усі Сторони надають засоби на затверджені Радою проекти, а також засоби, необхідні для функціонування Секретаріату і робочих груп, на умовах рівності, якщо Рада не прийме іншого рішення.
4. Кожна зі сторін має право в рамках своїх можливостей за згодою Ради здійснювати діяльність з метою безоплатного використання її результатів на користь Співтовариства.
5. Бюджет Співтовариства може фінансуватися з зовнішніх джерел, при цьому засоби і матеріальні цінності розподіляються між Сторонами у відповідності зі спеціальним рішенням Президії.

6. Рада приймає рішення з питань невиконання Сторонами прийнятих на себе зобов'язань з фінансування або затримок внесення відповідних платежів.

Стаття 11 Припинення діяльності співтовариства

1. Співтовариство припиняє свою діяльність у випадку одностайного рішення всіх Сторін, якщо мета і завдання, для яких воно було створене, не реалізовані.

2. У випадку розпуску Співтовариства його майно, тобто його основний і оборотний капітал (активи і пасиви), що складають загальну власність Співтовариства, поділяється між сторонами пропорційно їхнім внескам.

3. Вихід зі Співтовариства одного з засновників не означає припинення діяльності Співтовариства.

4. Ліквідацію Співтовариства здійснює Ліквідаційна комісія, до складу якої входять по три представники від кожної з Сторін.

Стаття 12 Заключні положення

1. Цей Статут є невід'ємною частиною Угоди про створення Прикордонного Співтовариства Єврорегіон "Дніпро".

За Гомельську область Республіки Білорусь

Голова Гомельського обласного виконавчого комітету
Голова Гомельської обласної Ради депутатів

О.С. Якобсон
В. С. Селіцкій

За Брянську область Російської Федерації

Голова адміністрації Брянської області
Голова Брянської обласної Думи

Ю. Є. Лодкін
С. М. Панасов

За Чернігівську область України

Голова Чернігівської обласної державної адміністрації
Голова Чернігівської обласної Ради

В. В. Мельничук
В. О. Ковальов

Асоціація Європейських Прикордонних Регіонів (АЄПР) (витяг з Статуту АЄПР)

Мета і завдання

АЄПР діє в інтересах європейських і транскордонних регіонів з метою:

- зробити прозорими їх специфічні проблеми, шанси, завдання і діяльність,
- представляти їх спільні інтереси в національних і міжнародних парламентах, органах, установах, інстанціях,
- ініціювати, підтримувати і координувати їх співробітництво по всій Європі,
- здійснювати обмін досвідом і інформацією, з тим, щоб виходячи із великої кількості транскордонних проблем і можливостей, виявляти та узгоджувати спільні інтереси та пропонувати рішення.

Завдання АЄПР

- реалізовувати програми і проекти, робити заявки, отримувати і розпоряджатись фінансовими засобами,
- проводити заходи по транскордонним проблемам,
- сприяти рішенню транскордонних проблем і підтримувати особливі ініціативи,
- організовувати і проводити спільні акції,
- розширювати „Центр європейських прикордонних і транскордонних регіонів”,
- інформувати політичні структури і громадськість Європи по транскордонним питанням.

Права і обов'язки учасників АЄПР

- приймають участь у волевиявленні АЄПР. Вони мають право отримувати інформацію по актуальним транскордонним темам та процесам на європейському рівні,
- мають право користуватися послугами, програмами і установами АЄПР,
- повинні здійснювати підтримку діяльності АЄПР, для того, щоб сприяти розвитку регіонального транскордонного співробітництва на національному і європейському рівнях. Вони інформують АЄПР про актуальні тенденції в своїх прикордонних регіонах,
- повинні сплачувати внески в розмірі, затвердженому Зборами учасників у відповідності з положеннями Статуту АЄПР і Положенням про оплату членських внесків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: [Електрон.ресурс] прийнята 28 червня 1996 р. [Із змінами, внесеними згідно із Законом № 2222-IV від 08.12.2004]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EА%2F96-%E2%F0>.
2. Закон України «Про транскордонне співробітництво»: [Електрон.ресурс]: від 24 червня 2004 року № 1861-IV. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1861-15>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 р. № 587: [Електрон.ресурс] «Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та євро регіонів». - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=587-2002-%EF>.
4. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2007-2010 роки: [Електрон.ресурс] затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2006 р. № 1819. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1819-2006-%EF>.
5. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про інтенсифікацію співробітництва України з Європейським Союзом у рамках євро регіонів та перспективи транскордонного співробітництва»: [Електрон.ресурс] затверджені Постановою Верховної Ради України від 27.06.2007 р. № 1242. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1242-16>.
6. Концепція «Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008–2011 рр.»: [Електрон.ресурс] схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 р. №960-р. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=960-2007-%F0>.
7. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Порядку підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, зразків листка реєстрації висновків попереднього розгляду проекту (програми) транскордонного співробітництва, листка результатів оцінювання проекту» від 3 червня 2005 р. № 158: [Електрон.ресурс]. - Режим доступу www.uazakon.com/document/fpart45/idx45859.htm
8. Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями (ETS No106) [Текст]: Мадрид, 21 травня 1980 р. European Outline Convention on trans-frontier co-operation between territorial communities or authorities from Madrid, 21.05.1980.
9. Рекомендація Ради Європи № 1829 «Транскордонне співробітництво»: [Електрон.ресурс]. - Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/757_1829_transfrontier.htm
10. Балян А.В. Міжрегіональне транскордонне співробітництво України та Угорщини в умовах розширення Європейського Союзу (питання методології, методів і практики) [Текст]: Автореферат дисерт. - Інститут регіональних досліджень НАН України, Львів, 2006.
11. Щербача О.М., Олійник Л.В. Деякі проблеми розвитку євро регіонів як форми транскордонного співробітництва [Текст]: Научно-технический сборник «Коммунальное хозяйство городов» - 2002. - Выпуск 44. Серия: Экономические науки. - С.164-167.
12. Долішній М. І., Демченко В. В., Мікула Н. А. Концептуальні підходи до створення польсько-українського євро регіону „Сян” на основі узагальнення досвіду євро регіонів на західному кордоні Польщі [Текст]: Регіональна економіка. - № 1. - 2003. - С. 69 - 81
13. Розширення Європейського Союзу: вплив на відносини України з центральноевропейськими сусідами. Інститут регіональних та євроінтеграційних досліджень „ЄвроРегіо Україна”. [Текст]: К: „К.І.С.”, 2004. - 360 с.
14. Розширена Європа – Сусідні країни. Нова структура відносин з нашими східними та південними сусідами. Повідомлення Європейської Комісії для Ради та Європейського Парламенту: [Електрон.ресурс]. - Режим доступу: http://www.delukr.cec.eu.int/ua/eu_and_country/bilateral_relations.htm
15. Регіональна політика Європейського Союзу після його розширення: Аналітичні оцінки [Текст]: Нац. ін-т стратегічних досліджень (Закарпатський філіал) – Ужгород: „Ліра”, 2004.;

16. Безпосереднє сусідство України з ЄС: закриті кордони чи нові імпульси до співпраці? [Текст]: Ужгород, 2002.
17. Прокладаючи шлях до нових інструментів розвитку сусідських відносин: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.delukr.cec.eu.int/ua/eu_and_country/bilateral_relations.htm
18. Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи. Інститут регіональних досліджень. [Текст]: Львів: ІРД НАН України, 2003 – 222 с.
19. На шляху до Європи. Український досвід євро регіонів: Проект Київського центру Ін-ту Схід-Захід [Текст] / за ред. С. Максименка. - Київ: Логос, 2000. – 224 с.
20. Кіш Є. Новий статус на нових кордонах. Феномен євро регіонів у ХХІ столітті [Текст]: Політика і час - № 4 - 2005. – С. 82 – 90
21. Кіш Є. За програмою сусідства. Транскордонне співробітництво України після східного розширення Європейського Союзу [Текст]: Політика і час. - № 12, 2004. – С. 27 - 34;
22. Кіш Є. За стандартами транскордонної взаємодії [Текст]: Політика і час. - № 10 – 2003. – С. 79 - 84
23. Кіш Є. Українсько-угорське транскордонне співробітництво: можливості та пріоритети у ХХІ столітті (українською та угорською мовами) [Текст]: Ужгород: Ліра, 2003. – 124 с
24. Бюлетень ЄвроКліп-ЄвроЗв'язок. № 1. Зв'язок, який єднає. Публікація здійснена Фондом ЄвроКліп-ЄвроЗв'язок за підтримки Міністерства Закордонних Справ Угорщини [Текст]: Ніредьгаза: Феліцітер, 2005.
25. Транскордонне співробітництво та розвиток транскордонних кластерів збірник науково-аналітичних матеріалів, нормативно-правових актів та методичних рекомендацій з питань транскордонного співробітництва та розвитку транскордонних кластерів [Текст] / Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф., Толкованов В.В. та ін. / Міністерство регіонального розвитку та будівництва України. – К., 2009. – 242 с.

Інтернет-ресурси:

- I. // www.president.gov.ua – Офіційне інтернет-представництво Президента України.
- II. // portal.rada.gov.ua. – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
- III. // www.kmu.gov.ua. – Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні.
- IV. // me.kmu.gov.ua/control/uk/index. – Офіційний сайт Міністерства економіки України.
- V. // www.regadm.cn.ua. – Офіційний сайт Чернігівської обласної державної адміністрації.
- VI. // www.chernihiv-oblrada.gov.ua/ – Офіційний веб-портал Чернігівської обласної ради.
- VII. // www.academy.kiev.ua. – Сайт Національної академії державного управління при Президентові України.
- VIII. // www.center.uct.ua/ – Сайт Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.
- IX. // www.nplu.kiev.ua – Сайт Національної парламентської бібліотеки України.
- X. // www.nbuv.gov.ua – Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
- XI. // libkor.cg.ukrtel.net – Сайт Чернігівської державної обласної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.